

IQ Samhällsbyggnad

2025-03-08

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr LI2024/00880

Promemorian En snabbare utbyggnad av häkten och anstalter (Ds 2024:25) LI2024/00880

IQ Samhällsbyggnad har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Vi tackar för möjligheten och lämnar härmed följande synpunkter.

IQ Samhällsbyggnad delar synen på behovet av att underlätta i regelverk för att främja anpassning av den bebyggda miljön utifrån många behov och perspektiv i samhället. Vi kan dock *i detta fall inte tillstyrka utredningens förslag* och vi motiverar det enligt följande.

En övergripande synpunkt är att vi anser att undantag och speciallösningar i PBL bör göras med stor försiktighet om det alls ska göras. PBL som är den övergripande lagstiftningen anger planmonopolet som ett starkt verktyg för bebyggelseutveckling och genom planprocessen ska medborgarinflytande, förutsägbarhet och likvärdig behandling av bygglovssökande säkerställas. Införande av särkrav och därmed undantag i regelverket riskerar att urholka dessa värden.

Det är relativt långtgående förändringar som avses genomföras och där endast en enskild typ av byggnad adresseras. Att genomföra större förändringar i det övergripande regelverket med motiv att det finns ett stort behov ger ett oklart prejudikat. Motivet att det finns ett "akut" eller "extraordinärt" behov kan överföras till andra typer av byggnader. Bostadsbehovet har länge ansetts kritiskt för stora delar av landet, och även andra myndigheter med likande behov nämns i utredningen, såsom SIS, Migrationsverket och Rättspsykiatri.

IQ Samhällsbyggnad har även synpunkter på det långa tidsperspektivet vad gäller tidsbegränsat bygglov. Det är av stor vikt att det som byggs idag har en inbyggd flexibilitet och kan omvandlas till andra verksamheter och behov under sin livstid. Det är en fråga vi som värd för Impact Innovation-programmet ShiftSweden identifierat och arbetar aktivt med. Det är av stor vikt att anläggningarna kan omvandlas och användas till annat när det ursprungliga behovet inte längre kvarstår.

Slutligen anser IQ Samhällsbyggnad att utredningen inte tydligt kunnat påvisa att de föreslagna förändringarna får avsedd effekt. Ingen av de intervjuade aktörerna anger inledningsvis att det är lagstiftningen eller planprocessen som är problemet. I stället anges tex. upphandling, projektering, förvärv av fastigheter, delprocessernas samordning som områden som har större effekt på byggandet av häkten och anstalter. Det finns resonemang om att förenklingar i planprocessen kan vara positiva, men samtliga aktörer anger huvudsakligen andra problem än dem som utredningen pekar på. Mot bakgrunden av de oklara effekterna är det olämpligt att genomföra så stora förändringar i lagstiftningen som utredningen föreslår.

IQ Samhällsbyggnad

Anita Aspegren

VD, IQ Samhällsbyggnad

Om IQ Samhällsbyggnad

IQ Samhällsbyggnad är en unik medlemsorganisation för företag och organisationer i samhällsbyggnadssektorn som är intresserade av forskning och innovation. Vi kombinerar forsknings- och innovationsfrågor med gränsöverskridande samverkan och verkar i skärningspunkten mellan näringsliv, politik, civilsamhälle och akademi. Tillsammans skapar vi i IQ Samhällsbyggnad samhällsnytta genom ökad kompetens och fler innovationer inom samhällsbyggandet. Vi gör detta genom tät dialog med våra medlemmar och det omgivande samhället.

Då IQ Samhällsbyggnad är en organisation med bredd – med 100 medlemmar från hela samhällsbyggnadssektorn – talar vi för sektorn när det gäller FoI-frågor. Förankringen inom branschorganisationerna är därtill mycket god, och med tanke på den mängd aktörer som dessa organisationer i sin tur företräder, kan IQ Samhällsbyggnad indirekt sägas företräda långt fler medlemmar än de 100 aktörerna. Läs mer om oss på www.iqs.se.